

Α' ΤΑΞΗ ΓΕΝ. ΛΥΚΕΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το «κόνσεπτ», το «πρότζεκτ», το «μπάτζετ».

Θενξ μαν (Thanks man)... Όταν τ' ακούω, μεταφράζω σιωπηρά: Ευχαριστώ, μάγκα μου. Ή: Ευχαριστώ, φιλάρα... Τα μεταφρασμένα μου φαίνονται πιο αρρενωπά, πιο άμεσα, πιο μοναδικά. Γιατί λοιπόν οι μάγκες έφηβοι και οι μεγαλύτεροι τιτιβίζουν τα δικά τους greeklish¹; Ίσως γιατί κάθε γενιά χρειάζεται τη δική της ιδιόλεκτο, μια δική της αργκό, προσωρινή, αναλώσιμη, με ημερομηνία λήξεως, που όμως τη διαχωρίζει από τις προηγούμενες γενιές. Η ιδιόλεκτος του "μαν" θα ξεθωριάσει καθώς μεγαλώνοντας ο νέος έρχεται σε επαφή με άλλες αργκό, ακαδημαϊκές ή επαγγελματικές. Το ερώτημα παραμένει πάντως: γιατί τα αγγλικά κατακλύζουν τον καθημερινό λόγο μικρών και μεγάλων;

Είναι αληθές ότι η γλωσσμάθεια έχει αυξηθεί γεωμετρικά τις τελευταίες δεκαετίες. Ο σημερινός απόφοιτος λυκείου θα διαβάζει και θα μιλάει αγγλικά ασυγκρίτως καλύτερα από τον ανάλογό του στη δεκαετία του '70 και του '80. Το επικοινωνιακό μας περιβάλλον κατακλύζεται από ξένη γλώσσα: τηλεόραση, ταινίες, διαδίκτυο, videoclips και ποπ κουλτούρα.

Παίζουν ρόλο οι σπουδές; Ναι, ασφαλώς, αλλά πολύ σοβαρότερο ρόλο παίζει το διεθνές περιβάλλον της εργασίας και η γενικευμένη ολιγογλωσσία των εταιρικών στελεχών. Μέγα μέρος των επαγγελμάτων απαιτεί καλή γνώση ξένης γλώσσας. Στις «μπίζνες»² δεν χρειάζονται καλά ελληνικά, δεν χρειάζεται καν γλώσσα, όλα διεξάγονται με τυποποιημένες εκφράσεις, κυρίως αγγλικές: έχω ένα «κόνσεπτ»³ για ένα «πρότζεκτ»⁴, αλλά δεν μου βγαίνει το «μπάτζετ»⁵.

Σοβαρό ρόλο παίζει και η ξενομανία. Υπό τον συνοπτικό αυτό όρο εννοούνται διάφορα συμπλέγματα καθυστέρησης, μειονεξίας, μιμητισμού. Σε περιβάλλον ασφυκτικά ομογενοποιημένο, κοσμοπολιτικό, ίδιο παντού, η διατήρηση ιδιαίτερης ταυτότητας, ιδιομορφίας, ντοπιολαλιάς, είναι δύσκολη, κοπιώδης, ανεπιθύμητη εντέλει. Είναι ασφαλέστερο να ομοιάζεις, ώστε να γίνεσαι ευκολότερα αποδεκτός. Τα πλούσια, καλά ελληνικά φαντάζουν δύσκολα και σχεδόν ανώφελα στον οικονομικό και εργασιακό στίβο, ενώ τα «γκρίκλις» του «κόνσεπτ-πρότζεκτ» είναι εύκολα, ακίνδυνα, ξεκούραστα και καλύπτουν αδυναμίες και ανεπάρκειες. Το ποτάμι που μας

¹ Η χρήση λατινικού αλφαβήτου για την γραφή ελληνικών στις χρήσεις του διαδικτύου

² Επαγγέλματα, δουλειές, επιχειρηματική δραστηριότητα

³ Ιδέα, σύλληψη ιδέας, έμπνευση

⁴ Σχέδιο, τεχνικό έργο, μελέτη, πρόγραμμα

⁵ Ο προϋπολογισμός, το απαιτούμενο κεφάλαιο, τα αναγκαία χρήματα

περιέχει είναι ορμητικό και κοσμοπολίτικο, με τρόπους καινούργιους και ίσως επικίνδυνους.

Αναμφίβολα η εγκατάλειψη της μητρικής γλώσσας δεν είναι πρόοδος, είναι υποταγή και απώλεια ταυτότητας, είναι υπαρξιακή συρρίκνωση, ατομική και εθνική. Η γλώσσα δεν είναι μόνο εργαλείο, δεν είναι μόνο φόρμα, δεν είναι μόνο επικοινωνία, πρωτίστως είναι νοητικό και αισθητικό συμβάν, είναι σχέση, είναι κοινωνία. Πίσω από τη θρυμματισμένη γλώσσα των στελεχών και των μοδάτων, των τεχνοκρατών, τώρα πια και των πολιτικών, αναπτύσσεται μια αναλόγως θρυμματισμένη σκέψη, αδιάφορη, κολοβή, υποταγμένη. Όσο πιο υποταγμένη η γλώσσα και η σκέψη, τόσο πιο άχρωμη και ανελεύθερη η κοινωνική και πολιτική μας ύπαρξη.

Διασκευασμένο Διαδικτυακό άρθρο του Ν. Ξυδάκη, *Καθημερινή*, 19-9-2010

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να συντάξετε μία περίληψη 100 περίπου λέξεων του παραπάνω άρθρου.

Μονάδες 25

B1. Να σχολιάσετε σε μια παράγραφο 70 - 80 λέξεων το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος:

«Ίσως γιατί κάθε γενιά χρειάζεται τη δική της ιδιόλεκτο, μια δική της αργκό, πρόσωρνή, αναλόσιμη, με ημερομηνία λήξεως, που όμως τη διαχωρίζει από τις απ' τις προηγούμενες γενιές.»

Μονάδες 12

B2. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου και να συντάξετε έναν πλαγιότιτλο γι' αυτήν.

Μονάδες 5

B3. Να εντοπίσετε το είδος του συλλογισμού (παραγωγικός ή επαγωγικός) στο παρακάτω επιχείρημα:

-Τα μέλη μιας οικολογικής οργάνωσης έχουν, προφανώς, ιδιαίτερες ανησυχίες για τα οικολογικά ζητήματα.

-Η Κέλυ είναι ενεργό μέλος μιας οικολογικής οργάνωσης.

Άρα η Κέλυ ανησυχεί έντονα για την καταστροφή του περιβάλλοντος.

Μονάδες 4

B4. Να αντιστρέψετε την σύνταξη (Ενεργητική – Παθητική) στα παρακάτω αποσπάσματα:

- α) Το επικοινωνιακό μας περιβάλλον κατακλύζεται από ξένες γλώσσες.
- β) Τα «γκρίκλις» καλύπτουν αδυναμίες και ανεπάρκειες.

Μονάδες 4

B5 α) Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο φράσεις, στις οποίες η γλώσσα χρησιμοποιείται με την ποιητική της λειτουργία.

Μονάδες 4

- β) γεωμετρικά, περιέχει, οικονομικό; από το τελευταίο συνθετικό των λέξεων να γράψετε μια νέα σύνθετη λέξη.

Μονάδες 6

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Όπως γίνεται αντιληπτό η γλωσσομάθεια μέσα στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία θεωρείται απαραίτητη, σχεδόν όσο και η καλή χρήση της μητρικής μας γλώσσας. Να συντάξετε άρθρο (περίπου 400 λέξεων) που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, με το οποίο εξηγείτε γιατί είναι ανάγκη και απαίτηση των καιρών μας η καλή χρήση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, αλλά και ποιοι κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν αν αμελήσουμε την μητρική μας γλώσσα.

Μονάδες 40